

Lausunto luonnoksesta korruption vastaiseksi strategiaksi

VD/8332/00.04.03/2016

KN/JM/NJ

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta korruption vastaiseksi strategiaksi 2016-2020. Luonnoksessa esitetään useita toimenpiteitä korruption ehkäisemiseksi ja torjumiseksi. Luonnoksessa korruptiolla tarkoitetaan vaikutusvallan väärinkäyttöä edun tavoittelemiseksi. Korruption käsite on laajempi kuin esimerkiksi perinteinen lahjonta, jota tutkimusten mukaan esiintyy Suomessa vähän. Erityisesti rakenteellinen ja vaikeammin havaittavaa korruptiota esiintyy Suomessa yleisemmin.

Strategialuonnoksessa on korruption keskeisiksi riskialueiksi määritelty rakennusala, julkiset hankinnat, yhdyskuntasuunnittelu, poliittinen päätöksenteko ja rahoitus. Toimintasuunnitelmassa on lueteltu toimenpiteitä, jotka kohdistuvat myös näihin toimintoihin.

Toimenpiteet liittyvät:

1. Korruption torjunnan ja ennaltaehkäisyn viranomaisrakenteisiin
2. Korruptiotietoisuuden lisäämiseen
3. Läpinäkyvyyden lisäämiseen
4. Korruptiotapausten paljastumisen helpottamiseen
5. Lahjusrikoksiin liittyvän lainsäädännön kehittämiseen
6. Korruption liittyvän tutkimuksen edistämiseen.

Lausuntoa on pyydetty viimeistään 14.10.2016.

Kaupunginhallitus 3.10.2016 § 12

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään antaa oikeusministeriölle luonnoksesta korruption vastaiseksi strategiaksi seuraava lausunto:

Strategialuonnos sisältää pääosin kannatettavia toimenpiteitä. Luonnoksessa käytetty korruption määritelmä on riittävän laaja. Laaja korruption käsite on perusteltu, mikäli halutaan puuttua toimintaan, joka heikentää luottamusta viranomaisten ja yritysten toimintaan. Kuntakonsernin näkökulmasta mielenkiintoisimmat toimenpide-ehdotukset liittyvät julkisiin hankintoihin, kaavoitukseen, poliittisen toiminnan rahoitukseen sekä julkisuuden ja virkavastuun ulottamiseen kunnan omistamiin yhtiöihin.

Toimenpide-ehdotuksissa on ehdotettu selvitettäväksi mahdollisuutta selvittää virkavastuun laajentamista kuntien ja valtion osakeyhtiöiden toimintaan. Lisäksi ehdotetaan selvitettäväksi muiden osakeyhtiömuotoisten hankintayksiköiden hankinta-asiakirjojen julkisuutta.

Kaupungin omistamat yhtiöt ovat hyvin erilaisia. Osa yhtiöistä on käytännössä kaupungin sisäisiä palveluntuottajia ja hankintalaissa tarkoitettuja sidosyksiköitä. Kyse on tukitoiminannon yhtiöittämisestä ja palvelun tuottamisesta vain kaupungille tai sen konserniyhteisöille. Osa yhtiöistä taas toimii puhtaasti markkinoilla ja kilpailee markkinaosuudestaan normaalissa kilpailuympäristössä. Näiden erilaisten yhtiöiden asema ja tilanne tulee huomioida sääntelyssä. Kilpailuilla markkinoilla toimivan, kunnan tai valtion omistaman yrityksen edellytyksiä pärjätä kilpailussa ei tulisi heikentää. Markkinoilla toimivia yrityksiä tulee kohdella samalla tavoin riippumatta niiden omistajista.

Luonnoksessa ehdotetaan myös selvitettäväksi virkavastuun laajentamista kuntien ja valtion osakeyhtiöiden toimintaan. Virkavastuun laajentaminen koskemaan yleisesti esimerkiksi osakeyhtiöiden toimitusjohtajaa ja hallitusta ei ole ongelmantonta. Sääntely olisi omiaan hämärtämään rajaa kunnan ja osakeyhtiön välillä. Ratkaisussa tulisi sovittaa yhteen virkavastuu ja osakeyhtiölain mukainen yhtiön johdon vastuu. Kilpailutilanteessa toimivan yhtiön toiminnan kannalta myös liiketoimintaan kuuluvan liiketaloudellisen riskin ja virkavastuun yhteensovittaminen voi olla ongelmallista. Vastaava asetelma oli jossain määrin ongelmallinen kuntien liikelaitoksissa ennen yhtiöittämisvelvollisuutta.

Ehdotus korruptiota koskevan tutkimuksen edistämisestä on erittäin kannatettava.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:

- luonnos korruption vastaiseksi strategiaksi

Täytäntöönpano: kaupunginkanslia

Muutoksenhakuohje: 7.4. Oikaisuvaatimus- ja valituskielto

Lisätiedot:

Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi